

A Magyar Tudomány Ünnepe 2020
„Jövőformáló tudomány”

A VEAB Nyelv- és Irodalomtudományi Szakbizottságának és a Pannon Egyetem Modern Filológiai és Társadalomtudományi Karának közös tudományos konferenciája:

„Jövőformáló humán tudományok”

Celebrating Hungarian Science 2020
„Future-Shaping Science”

A Joint Conference of the Specialized Committees of Linguistics and Literature,
Regional Committee of the Hungarian Academy of Sciences
and
Faculty of Modern Philology and Social Sciences, University of Pannonia:

„Future-Shaping Humanities”

Absztraktok / Abstracts

Összeállította: Bányi Szilvia / Tóth József

NAEIMEH AFSHAR / VINCENT J. VAN HEUVEN

Perception of American English pure vowels by monolingual and bilingual Iranians

We present preliminary results of a study on the perceptual representation of the vowel system of (American) English of monolingual learners with Persian and bilingual learners with Persian and Azeri (a Turkic language) as their mother tongue(s). The first experiment explores the mapping of the 11 English vowels onto the 6 Persian or 9 Azeri vowels of the learners within the perceptual assimilation framework (PAM). The second experiment maps out the mental conception of the English vowels in terms of vowel quality and duration (and the possible interaction between the two) of the two learner groups. For this second experiment we developed a set of 43 reference vowel sounds synthesized in a /m_f/ context at perceptually equal distances of 1 Bark along the height (F1, 7 steps) and backness/roundness (F2, 9 steps) dimensions (excluding 20 impossible combinations) synthesized with 100 and 200-ms steady-state durations. The same 22 monolingual and 27 bilingual Iranian learners of English participated in both experiments. The second experiment was repeated with 20 American native listeners hailing from the Los Angeles area. We test the hypotheses that (i) the bilinguals will have more narrowly defined English vowels while (ii) both groups will fail to exhibit the vowel quality-by-duration interaction that is characteristic of native English listeners.

AGG ZOLTÁN

A megyei önkormányzatiság továbbfejlesztésének lehetőségei

El kell árulnom, hogy a témában elfogult vagyok, hiszen a Comitatus folyóirat szerkesztőjeként 1991 óta a megyei önkormányzatok pártján állok. Miért érdekes ez? A megyék 1990-ben a bűnbak szerepében találták magukat, és a politikai erők egyik fele a megyei önkormányzatiság teljes megszüntetésére is kísérletet tett. Ez azonban éppoly sikertelen kísérlet volt, mint ahogy a 18-19. századi önkényuralmi évtizedek sem tudták megtörni a vármegyék erejét. Pedig ekkor a megyék összevonásával, kerületekbe szervezésével is próbálták legyűrni a nemzet ellenállását. A megyerendszer szétverésére utoljára Rákosi Mátyás hívei tettek kísérletet 1955-56-ban, de ez még a tanácsrendszer keretein belül is olyan nagy vihart váltott ki, hogy a tervezet az erős ellenállás miatt még a forradalom előtt lekerült a napirendről. 1988-90 között ismét felélénkültek azok a mozgalmak, amelyek a magyar megyerendszert úgynevezett alulról felépülő város körzeti beosztásra kívánták felváltani, ez a koncepció azonban 2010-re végleg megbukott. 2012-től a megyei önkormányzatok fő funkciója a területfejlesztés lett, de ebben a politikai konstrukcióban jóval több lehetőség rejlik. Ezt kívánom áttekinteni a szakirodalom tükrében.

ANDRÁS FERENC
Álhír és hitelesség

Egy kortárs ismeretelméleti felfogás szerint eredetüket tekintve a tudás három fajtáját különböztethetjük meg. Egyrészt a) ismerjük magunkat, gondolatainkat, akaratunkat,

szándékainkat, benyomásainkat. Másrészt b) ismerjük a körülöttünk lévő világot, annak dolgait, ránk gyakorolt hatásait. Harmadrészt pedig c) megfejtendő, hogy mi jár mások fejében. E három terület karakterisztikusan különbözik, s habár más-más úton, de mindegyikről tapasztalati tudás szerzhető. Előadásomban először azt tárgyalom, hogy a hozzánk érkező hírek, valamint a hitelesség vonatkozásában az egyes tudásfajták milyen szerepet játszanak.

Ezt követően a harmadik tudásfajta koncentrálok. Kiinduló kérdésem: hogyan zajlik az ágens normáinak, szabálykövetésének megismerése? Tézisem szerint, mivel nem látunk a másik a fejébe, ezért az értelmezéskor kizárólag saját racionalitás standardunkra támaszkodhatunk. Habár az események a szemünk előtt zajlanak, a normát, mely szerint az illető személynek mit kellene tennie az adott helyzetben, nem megfigyelésből szerezzük, hanem saját racionális standardunkra támaszkodva, azt kivetítve, a körülmények tudatában mi tulajdonítjuk a másiknak. Ezen neki-tulajdonítás nélkül az ágens ismerete nem lenne teljes, hiszen életútját nemcsak az okság törvénye alá tartozó fizikai, hanem az indokokat igénylő mentális események is kísérik. Nem szándékok és indokok külső megfigyeléséről, hanem a közös standard alapján a másiknak való tulajdonításról van szó. Következtetésem szerint ez az eljárás nem pusztán a másik megismerésének, hanem hitelessége megítélésének is alapul szolgál.

ARANY ZSUZSANNA

Társművészeti alkotások megjelenése Kaffka Margit regényeiben

Kaffka Margit nem pusztán „a *Nyugat* nőírója” volt, hanem annál sokkal komolyabb teljesítményt rakott le a magyar irodalom asztalára. Munkásságával kapcsolatban keveset beszélünk arról, hogy szépprózája bővelkedik társművészeti utalásokban, számos intertextus is olvasható nála – melyek egy részét nem tárták föl az eddigi szövegkiadások –, valamint a történelmi kontextus bevonásával újabb és újabb értelmezési lehetőségekhez juthatunk, sőt a történelem felől közelítve újragondolható Kaffkának akár a *Nyugathoz*, akár egyáltalán magához a 20. század elejéhez (ideértve az akkor zajló társadalmi változásokat is) fűződő viszonya. A számos értelmezési lehetőség közül előadásomban ezúttal a művészettörténeti vonatkozásokat veszem sorra, s olyan regények elemzésével mutatok rá Kaffka ezirányú komoly tájékozottságára, mint a *Mária évei* és az *Állomások*.

BOGNÁRNÉ KOCSIS JUDIT

A pedagógiatanár szak tantárgypedagógiai kihívásai

A pedagógiatanári képzésben a tantárgypedagógia helyzete több szempontból is speciális. Egyrészt a végzett hallgatók lehetnek tanárok, oktatók, pályázatiírók, kutatók, módszertani segítők, iskolai és iskolán kívüli programok szervezői stb. intézménytípustól függően. Ennek okán nem mindegy, hogy milyen tudáseggyüttest, fejlesztendő képességegyüttest, közvetítendő értékrendet (attitűdöt) közvetítünk feléjük, illetve várunk el tőlük. Másrészt a pedagógiai tantárgypedagógia alkalmazott neveléstudomány és alkalmazott pedagógia integrációja révén szerveződő ismeretrendszer, azaz ugyanazt tanítja, amit alkalmaz is az órákon.

A törvényi szabályozása alapján a pedagógiatanár szak rendkívül szerteágazó a felkészítés profilja szempontjából, hiszen a köznevelésben a pedagógiai tantárgyakban, ezen kívül az

iskolai rendszerű, illetve az iskolarendszeren kívüli oktatásban, felnőttek át- és továbbképzésében kell, hogy alkalmazható tudást adjon.

A kérdés az, milyen szakirodalomból, milyen feladatok segítségével, miként lehet a tantárgyakba foglalt tudásanyagokat, elsajátítandó képességeket, pedagógiai értékeket hatékonyan átadni, hogyan lehet a hallgatót a tanulási folyamatában eredményesen segíteni, motiválttá tenni az újításra, az alkotó-kutató létre, hogy tanárként majd ő is ezt tegye.

Nagy problémát jelent, hogy a pedagógiatanárok tantárgypedagógiai képzésébe a legújabb kutatási eredmények gyakran késéssel jelennek meg. A tantárgypedagógiai könyvek írását pedig megnehezíti az, hogy mire megjelenne addigra már szinte idejét is múlt a benne megjelenő ismeretanyag, vagy legalábbis önmagához képest mindig lemarad.

TAYSIR DRIDI / RANIA SALAH / ANDREA PARAPATICS **Language use and language education in Tunisia I.**

Over three millennia, Tunisia has seen its share of foreign intruders, a possession that passed between different civilization's hands from Romans, Turkish, Berbers, Spanish, French, and Arabs all of which plays a role today not only in the Tunisian culture but also in the Tunisian official language which is a mixture of different languages and dialects inherited from those cited civilizations. Even though Tunisia is an Arab country and Arabic is its official language, the current language situation is complex and dynamic that has evolved into a diglossic and a multilingual one characterized by an eased maintenance of the Arabic language, and one by the Tunisian national language.

This paper gives us a deep understanding on the language situation of Tunisia taking into account its historical evolution that led to the extinction of the Berberian language, the spread of the French language, and the rise of the English language. As an additional goal, this descriptive paper aims to focus on the usage of languages in the educational system.

SZILÁRD ENGELHARDT

The interplay of signed and spoken morphology.

A study on cross-modal language use in the Hungarian Deaf community

This paper focuses on the cross-modal strategies of Deaf bilingual Hungarian Sign Language users to indicate inflectional morphology. The research is part of a post-doctoral project carried out at the University of Pannonia between 2017-2020.

The goal of this empirical study was to explore unique language contact phenomena which emerge from the bilingual situation in the Deaf community in Hungary.

The paper extends on previous research which showed that signers make use of Hungarian inflectional markers in a sign language discourse.

An in-depth data analysis of 320 signed utterances of six informants indicates that signers not only make use of spoken Hungarian inflections such as Person, Number and Case during sign language production, but to some extent synchronize them with corresponding manual signs. This language contact is one of its kind and has never been investigated previously.

The talk closes with some crucial implications regarding bilingual and multimodal language use. Signers make creative use of their linguistic resources and utilize them according to their social-cultural needs, leaving lot of room for optionality and individual differences. The

findings don't indicate exact and predictable rules of behavior. They rather support the idea of language as a dynamically applied, malleable, context dependent set of semiotic features instead of a single, well-defined system which is consistent within itself.

FAILASOFAH FAILASOFAH / GYÖNGYI FÁBIÁN
A Survey Study of Indonesian Foreign Language Teachers' Attitudes
towards Language Education Policy and Multilingual Pedagogy

Language education policies should be developed to encounter the challenges and solve the emergent problems related to multilingualism. Teachers' attitudes towards the policy and pedagogy, correspondingly, play an essential role as their behavior in the process of teaching implementation can considerably influence their students. This study explores foreign language teachers' attitudes towards language education policy in Indonesia and their attitudes regarding multilingual pedagogy. Therefore, theories on third language acquisition and multilingual classroom practices are discussed as guidance. The study used survey research design. As the instrument, questionnaires were sent online to gather the data. The participants of the study, 100 foreign language teachers who teach at high schools in one Indonesian province, were asked to voluntarily respond to three main themes: multilingual education knowledge, language education policy in Indonesia, and multilingual classroom practices. The mean scores of the participants' attitudes were calculated to indicate their overall attitudes interpretation and the findings were analyzed descriptively. T-test and MANOVA were also employed to investigate the difference between variables. The study found that the attitudes towards multilingual policy and practices are almost uniform across different foreign language teachers.

SERGEI GNITIEV
L1 language attrition: the case study of Russian immigrants in Hungary

The native language of an individual usually goes through changes as a consequence of migrating to a second language (L2) environment (Magiste, 1979). Bilingual individuals, who are exposed to an environment with a dominant L2 tend to become attriters, with a decrease of vocabulary as the most common manifestation. Especially, if the emigrant puts an effort into the development and acquisition of the L2 (Herdina and Jessner, 2002). Language attrition is a phenomenon that is not experienced by healthy monolinguals, it is usually an outcome of bi- and multilingualism.

Several extralinguistic factors have been identified to have an impact on attrition, such as age, length of residence in the foreign environment and frequency of use. The main aim of the study is to answer the questions whether extralinguistic variables have an influence on lexical and verbal fluency; to what extent length of residence plays an important role in language attrition. This paper reports on the preliminary results of the research and presents case studies. The participants of the study were native Russian speakers, who spent more than 30 years in Hungary.

For this study the Social Personal Background Questionnaire completed with personal interviews was used to collect data to investigate the deviance in speech fluency. All of the questionnaires were collected online/offline, and the interviews were recorded and

transcribed. The language skills of the participants in their L1 was assessed by a picture-book retelling task and a verbal fluency task. The results show that the reduction of vocabulary and fluency, grammatical mistakes and distorted usage of lexemes were present in the spoken production of the participants. The effects of extralinguistic variables do not show a pattern due to the limited number of cases. Based on the results it is suggested that drastic changes in the L1 for some of the participants has not taken place due to unsuccessful integration to the society and lack of language contact in a foreign country.

GYÖRE GÉZA

A digitális generációk értékrendjei napjaink magyar pedagógiai és pszichológiai irodalmában

A generációs elméletekkel számos publikáció foglalkozik (Nemes: Generációs mítoszok, Stigervald: Generációk harca, Szekszárdi: digitalis_de_generacio 2.0. stb.). Egy részük csupán a generációk bemutatására szorítkozik, míg számos mű a digitális generációk értékrendjével kiemelten foglalkozik. A nagyszámú publikáció jelentős része a már hagyományosnak mondható Mannheim által kidolgozott generációs elméletből indul ki, és erre kísérli meg felfűzni a generációk sorát, így a digitális generációkat is. Kutatásunk során ezeket a vélekedéseket vetettük össze és egy egységes digitális generációs értékrend megalkotására tettünk próbát.

Kutatásainkból megállapítható, hogy a nagyszámú publikáció jelentős része a már hagyományosnak mondható Mannheim által kidolgozott generációs elméletből indul ki, és erre kísérli meg felfűzni a generációk sorát, így a digitális generációkat is. Néhány publikáció (Pl. Nemes Orsolya munkái) a jövő generációinak alapvető vonásait is fel próbálja vázolni. A digitális generációk értékrendjének bemutatására néhány szerző tesz kísérletet. Kidolgozott, tudományos mércéknek is megfelelő értékrend bemutatási kísérletről nem beszélhetünk a magyar nyelvű szakirodalomban.

HERZOG CSILLA

Alacsony médiaműveltség = fake news kiszolgáltatottság???

A hálózatok forradalma olyan dinamikus technológiai és gazdasági változásokat képes generálni, amelyekre a társadalom tagjainak igen gyorsan kell reziliens hozzáállással, újabb és újabb megküzdési stratégiákkal válaszolniuk. Manapság mindenki számára egyre nagyobb kihívást jelent az információs szmogban való eligazodás, a hiteles és a megbízható hírek kiválasztása, főként abban az esetben, ha ehhez nem rendelkezünk a médiatudatosság és a médiaműveltség szükséges készségeivel és ismereteivel. Magyarország a legutóbbi, 2018-as 35 európai országra kiterjesztett médiaműveltség kutatáson a középmezőny végén, a 26. helyen kullog.

A téma különösen aktuális, hiszen Magyarországon az új, 2020-as Nemzeti alaptanterv életbelépésével a köznevelés rendszeréből csaknem teljesen kivezetésre került a médiaműveltség terület fejlesztéséért felelő mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy. A súlytalanná és komolytalanná váló médiaoktatással az egyik meghatározó külső környezeti tényezőt veszítettük el, így kénytelenek vagyunk szembesülni azzal, hogy a szakképzett

médiapedagógusok támogatása nélkül kell kezdeni valamit a felnövekvő generációk médiatudatosságával.

Előadásomban – különböző hazai és nemzetközi vizsgálatokon keresztül - igyekszem feltárni azokat a környezeti és egyéni háttérváltozókat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy ellenállóak legyünk az álhírekkel kapcsolatban. A fake news típusokra gyakorlati példákat is hozok, így szemléltetve a hangzatos és önmagukat eladni kész, a közzétételüket követően „önjáró” üzemmódba átváltó valótlan, ugyanakkor nagyon is vonzó, figyelemfelkeltő információkat.

HUSZKA BALÁZS / INDAH AINI / ALEXANDER STARK A *harag* metaforái az indonéz nyelvben

„A” definíció szerint a metafora egy olyan *absztrakt főnevet* (*harag, szeretet, élet* stb.) konzeptualizál, amelyet nehézkes lenne *konkrét főnevek* segítségével megragadni. Az absztrakt főnév és a metafora közötti kapcsolat percepció vagy / és a mindenkori kultúrkör által meghatározott asszociáción nyugszik. Bár a *harag* metaforáiról (pl. a magyarban, amerikai angolban, spanyolban) már nagy mennyiségű adat áll rendelkezésünkre, ezek a közlemények nem foglalkoznak a Nusantara-régió lingua francaival, az indonézzal és a malájjal. A szakirodalom szerint a *harag* a már dokumentált nyelvekben gyakran mint ’folyadék egy edényben’, ’ellenség’, ’fegyver’ stb. jelenik meg, és bár e tekintetben ezek a nyelvek nagyon hasonlóak, a metaforák előfordulási gyakoriságában vannak különbségek. Ebben az előadásban annak járunk utána, hogy a *harag* metaforikus leképezése vajon hasonló-e az indonézben. Mivel az indonéz nyelvnek számos szava van a *haragra* (*marah, kesal, sebal, jengkel, gusar, ngegas, gondok* stb.), amelyek diatópikus és diasztratikus variánsok, gyakorta jelentésbeli különbségekkel, először ezeknek a szavaknak az előfordulási gyakoriságát vizsgáltuk meg a Google segítségével. A leggyakoribb szót alapul véve interjúkat végeztünk tíz anyanyelvi beszélővel, metaforákat gyűjtöttünk, majd az adatokat metaforikus koncepciók mentén (’folyadék egy edényben’ stb.) csoportosítottuk. Ezek után megpróbáltuk megtalálni a kultúr-/nyelvspecifikus metaforákat, és megvizsgáltuk, hogy vajon mi indokolja a létezésüket.

IMRE NÓRA

Család, társadalmi tőke és iskolai eredményesség

Széleskörű szakmai agenda és tudományos kutatások sora foglalkozik ma az iskola és a család kapcsolatrendszerével, a szülői bevonódás és részvétel formáinak és kiterjedtségének feltárásával (Edward és Alldred, 2000; Borgonovi, 2012). Korábban elsősorban az adott társadalmi státuszhoz tartozás jelölte ki azt az utat, ahogyan a szülők részt vettek gyermekük iskoláztatásában. Bourdieu (1978) megállapítása szerint a különböző társadalmi osztályhoz tartozó családok – kulturális erőforrásaik függvényében - eltérő mintázattal és módon vesznek részt gyermekük iskolai életében és otthoni tanulásban. Más nézőpontból azonban a szülő és a gyermek a tanárokkal, a szülő-társakkal és az egymással folytatott interakcióik során szerzik meg azokat a társadalmi erőforrásokat, melyek pozitív irányba mozdíthatják az iskolai teljesítményt (Coleman, 1966). Lareau az előbbi elméletet követve azt megállapítást tette, hogy társadalmi státuszhoz kötötten alapvető különbségek figyelhetők meg a rendelkezésre álló társadalmi, kulturális és gazdasági erőforrásokban, mely hatással van a szülői részvétel mennyiségi és minőségi aspektusára (Lareau 1987, p. 83). A szülői részvétel jellegét meghatározó másik tényező az iskola, mely mindenekelőtt a középosztálybeli kultúrához

tartozó értékeket képes elfogadni és nem tud mit kezdeni azokkal a szülőkkel, akik ettől eltérő értékrend szerint szeretnének részt venni gyermekük iskoláztatásában (Nechyba et al. 1999). Desforges – a szülői bevonódást vizsgáló – szintetizáló tanulmánya szerint ugyanakkor az látható, hogy a társadalmi osztályokon belüli eltérések nagyobbak a szülői részvétel mértékét tekintve, mint a különböző osztályok közöttiek (Desforges, Abouchaar 2003, p. 42). Emellett kutatási eredmények igazolják, hogy az egyes részvételi formák (otthoni támogatás) a család társadalmi- és gazdasági helyzetétől függetlenül hatnak a tanuló eredményességére.

KALMÁR ZOLTÁN

Carter és Trump diplomáciai sikertörténete nyomában

Izrael Állam létét 1948-as megszületését követően három évtizeden át egyetlen arab ország sem volt hajlandó elismerni. Azt vallották, hogy Palesztina az arabok földje, a cionista zsidók megszállók ezen a területen, az arab államoknak pedig az a feladata, hogy felszabadítsák Palesztinát a cionista uralom alól. Izrael viszont arra törekedett, hogy a zsidó államot a fegyverszüneti vonalak helyett elismert és biztonságos politikai határok vegyék körül. Az egykori Palesztina területének egy részén, ENSZ közgyűlési határozat támogatásával létrejött Izraelnek négy nagyobb háborút kellett megvívnia a környező arab államokkal ahhoz, hogy az arabok általi nyílt elismerés kérdésében áttörés történjen. A megegyezést nehezítette a palesztinai arabok sorsának rendezetlensége, a palesztin-izraeli szembenállás. Az előadás két paradigmatis arab-izraeli békekötés (Egyiptom–Izrael, 1979; Emírségek–Izrael, 2020) összehasonlítására vállalkozik, különös tekintettel a létrejöttükben játszott amerikai politikai szerepvállalásra.

KÁLI PÉTER

A *brauchen* ige a módbeli segédigék rendszerében

A német nyelvben a módbeli segédigék osztályának kiterjedése meglehetősen vitatott. Egyes nyelvészek ide sorolják például a *werden*-t vagy a *lassen*-t, de olyan tanulmányok is akadnak, amelyek a *möchten* igealakot/igét? vizsgálják. Kijelenthető talán azonban, hogy jelenleg a legnagyobb figyelem a *brauchen* igeire összpontosul, hiszen a grammatikai paradigmatisáció folyamata itt érhető a leginkább tetten. Előadásom során ezen igével foglalkozom, sorra veszem az egyes tendenciákat, melyeknél különböző empirikus vizsgálatok eredményeire is kitérek majd.

KOVÁCS GÁBOR

A „fehér ismeretlen” és a „fehér csend” problémája Jack London elbeszéléseiben

Jack London első publikált könyvének, a *The Son of the Wolf* című 1900-ban kiadott novelláskötetének első rövidtörténete: a *The White Silence*. A *fehér csend* szintagmával egy olyan innovatív alakzatot hozott létre, amelynek állandóan tágulni képes figuratív szemantikai köre egyenértékű a szerző egyik legsikeresebb történettípusának teljes szövegvilágával. Az

„északi” novellák sora a *fehér csend* szinesztézia jelentéslehetőségeinek a kibontása; vagy fordítva: a *fehér csend* szinesztézia az „északi” novellák szövegvilágának miniatűr szemantikai ekvivalense. Előadásomban azt vizsgálom, hogy az *észak* (*North*) szinekdochét behelyettesítő *fehér csend* szinesztézia hogyan tesz szert szinte kimeríthetetlen szövegképző erőre. Már az *észak* szinekdoché is összetett értelemkört képez, amennyiben magába foglalja mindazt, ami a novellatípus cselekményszintjén meghatározza az emberi főszereplő és a sarkkörüli klíma közötti viszonyrend egészét (vö. pl. „a természet sok fogással meg tudja győzni az embert végeességéről”). A *fehér csend* kifejezés ezt az amúgy is komplex referenciát formálja át metaforikus referenciává, költői szövegvilággá. Bár lehetséges, hogy megfordítva még érvényesebb az állítás: az innovatív szinesztézia egy olyan szövegtípus létrehozására ad lehetőséget, amelyen keresztül teljesen új módon lehet megérteni ember és klíma küzdelmét. Egy ilyen fókuszú vizsgálódásnak mindenekelőtt azt kell tehát több novellaolvasaton keresztül feltárnia, hogy a természeti és klimatikus jelenségegyüttest a Jack London novellák először is hogyan antropomorfizálják, majd azt, hogy hogyan alakítják szimbolikus jelentőségű szinekdochévé (*észak* vagy *fehér*), végül pedig azt, hogy hogyan formálják át sűrű többértelműséget képviselő szinesztéziává (*fehér csend*) az elbeszélések szövegvilágának diszkurzív kibontása során.

LADÁNYI ISTVÁN

Az esszé mint a kísérlet és a dialógus műfaja az Új Symposion folyóiratban

Az Új Symposion folyóirat számos átalakuláson és a szerkesztési gyakorlatokat is érintő változáson ment keresztül 1965-ös indulásától (pontosabban a lapalapító nemzedéket 1961-ben elindító Symposion hetilapmelléklet első számaitól) a folyóirat 1992-es végleges megszűnéséig. A lapindító nemzedék identitásmeghatározó és -alakító műfaja az esszé volt, az új, provokáló, dialógusokban, vitákban tovább érlelhető gondolatok műfajaként. A műfajt a folyóirat szerkesztői és alkotói a későbbi évtizedekben is kultiválták, bár korántsem ugyanazzal az intenzitással. A meghatározó szerzők témaválasztásain túl az esszéműfajhoz való viszonyban is végigkövethető a folyóirat érdeklődési irányainak, nemzetközi kulturális kapcsolódásainak, súlypont-áthelyeződéseinek, töréseinek története. Az előadás a regionális irodalmi kánonokhoz kapcsolódó és folyóirat-történeti kutatások részeként tekinti át a folyóirat meghatározó műfajának változásait.

CLAUDIA MALTOS

Teaching strategies to retain the attention span during FL classes on teenagers

Nowadays, the lack of attention in students has become a more common problem in classes, especially with the advancement of technology and the ease teenagers have to access Internet through their smartphones, taking away their attention span and redirecting it into another unrelated task.

The need to modify the approach for students in a foreign language class has been mandatory during the last decade, since students have lost their concentration capacity. This is very important for teaching a foreign language; due to teachers have had the need to look for new strategies in order to accomplish objectives and communicative competences demanded by school syllabuses.

The origin of the used strategies of this research project is the *pomodoro* technique, created at late 80s by the Italian Francesco Cirillo. Because of the success of this strategy in the work environment, certain modifications took place in order to adapt it for a classroom environment, taking in account the teamwork skills and the development of communicative competences needed for a teaching foreign language.

In this research project the use and results of new strategies are presented. It took place during the spring semester 2017 in Universidad del Valle de México Campus Guadalajara high school in the afternoon classes. During this research, different strategies were applied in order to increase the attention span in teenagers, specifically for foreign languages classes with a significant improvement in their tests results.

SHEIDA MARZBAN

Multimodal literacies in second language classrooms

Due to the increasing popularity of the application of technology and the Internet use, societies are currently characterized as global (Jewitt, 2008), fluid (Bauman, 1998), and networked (Castells, 2001). Technology has triggered many new modes of information presentation and provided new ways to apply a multimodal perception of various forms. Elementary and secondary school students are often referred to as digital natives (March, 2005), who are more knowledgeable in navigating, communicating, and understanding digital information than previous generations. The advent of smartphones, tablet computers, and on campus Wi-Fi facilitates this generation to be always “plugged in” (Baird & Fisher, 2006) and to be presented with combinations of texts, graphics, video, audio, and interactive components which support, mislead, or distract their attention. Students are involved in much reading of texts of various formats and length, which continuously compete for their attention. Facing the exciting multimodal world of the Internet out of school, students usually feel “power down” when they enter the classroom (Prensky, 2001). As a result, multimodality in the present century has motivated educational institutions and schools to reconsider the forms of the traditional aspects of classroom education and to integrate new literacies. The present study is an attempt to introduce new literacies and promote some ways to integrate multimodality in the classroom.

NEMES KRISZTINA

A fordítás titokzatos köztes zónája

Miért a jövő tudománya a fordítás? Mert a fordítás maga a megértés, a világ dekódolása majd újra felépítése, s akinek nem a matematika az anya nyelve, az a narratív logika alapján értelmezi és rendezi érthető egységgé a világ tényeinek özönét. Ha valaki szakmája szerint is fordító, akkor különböző nyelvek között végzi ezt a közvetítést, s ennek a munkának van egy mindenki előtt rejtett szürke zónája, az azonosságot előállító vegykonyha, ahol a forrásnyelv feketéjéből kikeverjük a célnyelv fehérjét. Minél tágabb azonban a szöveg adta értelmezési keret, annál nagyobb a fordító szabadsága, s annál több döntést kell lépten-nyomon meghoznia. A tudományos értekező próza konvenciói segítik a megértést, mert a közös tudományterület „dogmái” szűkítik és egységesítik az értelmezés lehetőségeit. Minden műfaj között a szépirodalom esetében a legnagyobb jelentőségű az értelmező-fordító személye, világlátása, élettapasztalata „finomhangoltsága”. Mindez természetesen a fordítói etika

mindenkori betartásával. A szavak tények, de az igazságnak csak közvetítői. Dilemmák és döntéshelyzetek a fordító műhelyében.

DARIN NSHIWI / ULRIKE JESSNER-SCHMID
The Dynamics and Complexity of Multilingual Learning

The Dynamic Model of Multilingualism (DMM) is the main framework of this study. The DMM model stresses the importance of the M-factor in multilingual development and acquisition. This study investigates the impact of linguistic and sociolinguistic variables on learning German by adult students at the Higher Language Institute (HLI)/Damascus University and the Arab International University. The first group of participants contains 118 FL true-beginner learners taking German courses at the HLI. However, only 92 learners completed all the tests. In addition, eight German language teachers were interviewed. The second group of participants is 83 FL true-beginner learners at Arab International University and 2 teachers.

To conduct this study, the researcher used the following tools: The first one is a questionnaire to collect background information about the students' language history. Two C-tests were used to measure the students' proficiencies in English and French. The third instrument contained two metalinguistic ability tests in English and German. A final German achievement test was conducted at the end of the course. In addition, teachers at the HLI were interviewed at the beginning of the course.

The data analysis showed that there is a strong correlation between English and French language proficiencies and German language acquisition. Moreover, the linear regression test demonstrated that English and German meta-linguistic tests' scores account for 54% of the variance in the German exam grade. In addition, participants' level of education and age were among the variables that were found to have an impact on German language acquisition. Nevertheless, gender was found to have no significant impact on learning German.

PARAPATICS ANDREA
A nyelvi-nyelvjárási tudat fejlesztésének újabb lehetőségei

Az előadás a „digitális bennszülöttek” igényeihez igazodó tanítási ötletet ismertet a nyelvjárástani ismeretek iskolai, ám tanórán kívüli feldolgozásához. Bemutatja a témakör tanításával kapcsolatos nehézségeket és feladatokat, majd a tanulói portfólió készítési szakaszaira építve a dialektusokkal foglalkozó portfólió céljait, a tervezésével, előkészítésével, a visszajelzésekkel és az értékeléssel kapcsolatos megfontolásokat. Az előadás bemutatja a tanulói portfólió digitális környezetben való alkalmazási lehetőségeit, továbbá az e-portfóliók létrehozásához fejlesztett applikációkat és weblapokat (amelyek természetesen bármilyen más témakör feldolgozásához is hatékonyan használhatók), végül kitér azokra az újabb dialektológiai kiadványokra és digitális felületekre, amelyek szintén bevonhatók a tanítási-tanulási folyamatba is.

PELCZÉDER KATALIN

Egy földrajzi köznévi vizsgálatának nyelvjárástörténeti tanulságai

A tanulmány az ismeretlen eredetű, nyelvelméleinkben a 11. századtól jelen lévő *séd* vízrajzi köznévi ómagyar kori történetét mutatja be, a szó jelentését és területi elterjedtségét állítva a középpontba. Az adatállomány összeállításához történeti földrajzi munkákat, helynévtárakat, oklevéltárakat és nyelvtörténeti szótárakat használtam. Az elemzéshez az ómagyar korból 70 –jórészt helynévi – adat áll rendelkezésünkre. A vizsgálat elméleti keretének az összetevői: Hoffmann István helynévelemzési modellje, a szemantikai elemzés során a kognitív nyelvészeti szemlélet, a nyelvi jelenségek térbeli és időbeli elterjedésének vizsgálata során pedig a dimenzionális nyelvészeti szemlélet. A jelentés meghatározásában a szómező vizsgálata mellett fontos szerepet kapott a területi elterjedtség és a földrajzi környezet mint nyelven kívüli tényező. Megállapítható, hogy a *séd* az ország középső, síkvidéki részéről hiányzik; dombos vidéken, 100–600, azon belül zömében 200–400 méter magasságon fordul elő. Ezek alapján feltételezhetjük, hogy a szónak lehetett egy specifikusabb, 'kis, dombvidéki vízfolyás' jelentése, melyben a vízfolyás mérete és a domborzati környezete a meghatározó. A szűk területi elterjedtség és a speciális jelentés magyarázatul szolgálhat a szó nyelvjárási szinten való maradásának majd elavulásának is. A történeti szóföldrajzi és a jelentéstani vizsgálat előrelépést jelenthet az etimológia kérdésében is: felvethető a *ség* 'domb' szóval való etimológiai összefüggése, melyet nyelvészeti érvek mellett az ómagyar korban a közel azonos területen való előfordulásuk is támogathat. A mikrovizsgálat általános tanulsága, hogy a történeti földrajzi és a helynévtörténeti módszerek együttes alkalmazása gyümölcsöző eredményekkel járhat mindkét területen.

NATALIA PENIUSHINA / KEES DE BOT

The acceptability of Russian-English Code-Switching

While a number of constraints on code switching have been mentioned in the literature, such as the equivalence constraint and bound morpheme constraint, subsequent research on these constraints has made it clear that the constraints are in fact tendencies based on linguistic theories. To what extent these tendencies reflect evaluations of acceptability is unclear. It may well be that there are degrees of acceptability for different patterns of CS rather than a dichotomy of acceptable/not acceptable. In the literature the somewhat vague terms felicitous/unfelicitous have been used for switches the researcher sees as more or less acceptable. In the research proposed here we will be looking at different patterns of Russian-English CS by Russian students in Hungary. The CS data will be gathered in an observant participation paradigm in which the researcher participates in everyday conversations of the students. If needed the confederate type of data collection as used by Kootstra (2015) will be used to elicit CS speech. Based on the recordings and observations a number of CS types will be selected and their acceptability will be evaluated by a panel of bilinguals. One of the key issues will be whether a scale or a dichotomy best describe the patterns studied.

MARIIA POPOVA / KEES DE BOT

Maintenance of the Russian language in Kazakhstan: activity of Russia

After the collapse of the Soviet Union, the Russian speakers who outnumbered the number of the speakers of the titular language of Kazakhstan became a linguistic minority within the newly-formed independent state aimed at derussification.

The present paper addresses two research questions: (1) whether the aim of the new language policy of Kazakhstan is to limit the scope of using the Russian language, which, in turn, limits the linguistic rights of the Russian-speaking minority, and (2) if yes, which domains the Russian foreign policy in Kazakhstan would contribute to the maintenance of the Russian language.

Thus, the first part of the present paper describes the position of the Russian language within the language policy of independent Kazakhstan according to the population, status and institutional support factors of the objective ethnolinguistic vitality model of Giles (1987). In the second part of the paper, the foreign policy of Russia implemented by the Ministry of Foreign Affairs and its subordinate organizations aimed at the maintenance of the Russian language is described.

IBRAHIM RAWASHDEH

L2 Abstract and Concrete word association test of bilingual students from three different cultures

An abundant amount of research is widely concerned with the bilingual mental lexicon, on one hand, investigating bilinguals' speech production, information storage and access, on the other hand, investigating the effect of L1 on L2 and vice versa. This research aims to investigate the variations and similarities of a word association test, held among three different bilingual student groups at Pannon university in Hungary (9 Arabs, 9 Russians, 9 Hungarians), to familiar 56 stimulus words. 28 abstract and 28 concrete nouns were presented to the participants, in which they were instructed to associate as many words to each stimulus word as they can, with the first thing that comes to their minds. These words were expected to show distinctions in responses as the cultural backgrounds and languages of our subjects differ, as well as some commonalities, in respect to the universal aspect of the test words that were adopted. The results of this study showed three categories i) culture based different responses, ii) responses based on shared knowledge, iii) Neutral responses. These findings illustrate –as hypothesized- that abstract nouns triggered more various responses based on cultural backgrounds, than concrete nouns, while concrete nouns triggered more various responses based on shared knowledge.

HALA SA'ED

Linguistic Landscape Analysis of Al-Rainbow St. Jordan with a Particular Focus on the Majority/Minority Issue

The main aim of this research is to analyze language practices in the linguistic landscape (LL) of Al-Rainbow street/Amman. Since the number of studies investigating multilingualism in the LL of Jordanian cities is limited or even rare, this analysis is intended to determine the

degree to which the LL represents multilingualism. On one hand, the main data findings reveal that minority languages are almost absent; on the other hand, the main data demonstrate that both Modern Standard Arabic (MSA) and English are dominant on signs since they are tightly connected to Arab nationalism and globalization, respectively. Where Jordanian Arabic, as it is usually associated to unofficial contexts, is omitted from the top-down LL. Classical Arabic (CA) is used in the LL primarily to represent religious functions. Mixed codes, Romanised Arabic (RA) and Arabacised English (AE), are frequently used to show 'glocalisation' in the LL. For accounts of European linguistic fetishes and tourism, French, German, Italian, Spanish, Turkish and Russian are primarily found to be used on brand names and business logo signs. The analysis suggests that on both top-down and bottom-up signs, minority languages are substantially oppressed. The restricted visibility of existing minority languages in the LL has many explanations behind it. The geographical spread of migrant communities, the small size of minority groups, the shortage of (sufficient) governmental and social support, are causing the various phases of language maintenance and transfer amongst older generations of migrants. The Jordanian government's linguistic aggression, instrumentality of both Arabic and English and top-down language policies lead to the restricted visibility of the LL's minority languages as well. While the minority languages of foreign workers appear to be maintained, the instrumental roles of both Arabic and English, Islam, and the limited numbers of minority economic classes had also served as a key role in the restricted visibility or invisibility of minority languages in the LL.

RANIA SALAH / TAYSIR DRIDI / ANDREA PARAPATICS
Language use and language education in Tunisia II.

The sociolinguistic history of Tunisia is a case in point. Over millennia, many languages and variants have appeared in Tunisia and lived many times side by side, all of which left their mark on the present-day language use and language attitudes of the community. Therefore, it is typical that in the short-term language ambivalence is experienced, while in the long-term accommodation and assimilation can be observed.

The main purpose of the study is to shed light first on the teaching language dilemma: How language varieties are currently spoken by students and teachers in the classroom, although the textbooks for learning Modern Standard Arabic and the transition from Arabic to French for students to study mathematics, science, technology, etc. subjects from the 10th year onwards (Daoud, 2001). Second, the focus on language attitudes allows us to explore the position of a particular language in the society. The aim is to show that ambivalence is detectable in Tunisian speakers' attitudes towards languages and varieties (Modern Standard Arabic, Tunisian Arabic, French and English) of their country. The present descriptive study focuses on highly relevant Tunisian literature in which, as a result, we find that the linguistic situation in Tunisia is complex, diverse, and dynamic which will be proven in the near future with an empirical study, as well.

SOMOGYVÁRI LAJOS
Tanári sorsok 1956 után

Az 1956-os forradalom, az azt követő represszió, majd konszolidáció a magyar történettudomány által az egyik legjobban feltárt területnek számít. A politika, jog,

hatalomtechnika és köztörténet jelenségeit sok tanulmány, monográfia ismerteti, éppen ezért furcsa, hogy 1956 és 1957 eseményeinek iskolai vetületéről nagyon keveset tudunk. A terület kutatását több éve kezdtem meg, a tanárverések eltírtolt, tabusított történeteinek feltárásával, minisztériumi jelentésekre alapozva; ezt követte a karhatalom szerepének leírása a Hadtörténelmi Levéltár forrásainak segítségével; mostani előadásom pedig az oral history módszertanára építve mutat be a megtorlás által érintett tanári sorsokat. Két fővel készítettem strukturálatlan interjút (Ebinger Endre, Gergely Ferenc) akik tanárként élték át az eseményeket, közülük Gergely Ferenc nagylelkűen a rendelkezésemre bocsátotta a hosszú évtizedek alatt gyűjtött magánarchívumát: ez az a korpusz, ami alapján bemutatom hatalom és egyén bonyolult viszonyrendszerét a tárgyalt időszakban. Az együttműködés és az ellenállás hagyományos, bipoláris nézetrendszere, az elnyomó állam és a tiltakozó társadalom szembeállítás helyett sokkal bonyolultabb kép áll így elő, ahol kontextus- és egyénfüggő válaszok figyelhetők meg, melyek gyakran egy-egy ember életlehetőségeiből is több variációt mutatnak. A hétköznapiok/mindennapok történetének (Alltagsgeschichte, everyday history) elméleti meglátásai alapján az egyéni stratégiák, cselekvésformák összetett világát igyekszem bemutatni a két életsors és az azt támogató, illusztráló és a döntéshelyzeteket árnyaló archív példák alapján.

ANDREA F. SZABÓ

From “Small Hands” to “Suburban Women, Please, Love Me”: Trump’s Presidential Campaigns and Gender

One of the great surprises of the 2016 presidential elections in the United States, besides the fact that a TV-show host formerly displaying no obvious interest in issues of politics became the 45th president of the US, was the unlikely coalition of support for Trump by both non-college-educated (lower-middle class and working class) white men (63%) and white women (47%), especially over the age of 50 (51%) while black (98%) and Hispanic (67%) women and non-college graduate men (81% and 65%) overwhelmingly voted for Hillary Clinton, the Democratic candidate. Political analysts agree that the landslide support for Trump among white non-college educated men could not be meaningfully explained without reference to the gendered messages of the Trump campaign.

Trump’s 2016 presidential campaign directly addressed the issues, fears and anxieties of a demographic that formerly felt abandoned by the American political elite. Furthermore, the campaign was couched in terms easily recognizable to them, so much so that some of the phrases generated on the campaign trail have entered the American public memory and become catchphrases recognized widely; these range from “that nasty woman” and “small hands” to “Donald Trump, finally someone with balls.”

In my talk, I will discuss the language and iconography of the 2016 Trump campaign and compare it to those of the 2020 elections’. I will argue that the gendered messages of the latter campaign are markedly different from those of the previous elections. I will also argue that this is the case not because the issues, fears, and anxieties of white lower class men have been solved, but because Trump has attempted to broaden the appeal of his campaign to Black and Hispanic non-college educated men in the economically turbulent world of the 2020 pandemic while he also needs to face an attack from within the Republican party couched in the gendered terms he championed previously. Thus, my paper reflects on how President Trump’s campaigns actively build on and mobilize the results of Gender Studies and, especially, of Masculinity Studies as one of the discipline’s subfields.

SZÁVAI DOROTTYA

„Elégiazaj.” A kortárs magyar elégia műfaji és kanonizációs kérdéseiről.

Az előadás abból indul ki, hogy a kortárs magyar költészetben az utóbbi időben feltűnően fölerősödött az elégia műfajának a jelenléte.

Az elégia műfaja, mely az európai költészettörténeti hagyománnyal egyidős, azzal élő és változó kanonikus lírai műfaj, a Tandori-Petri-féle fordulattól egészen a legutóbbi időkig eléggé visszaszorult, vagyis a hatvanas/hetvenes évek fordulójától az új lírai nyelv kanonizációs stratégiái által a műfaji kánonban relatíve háttérbe került. A kép azonban ennél árnyaltabb: minél komolyabban foglalkozom a kérdéssel, annál több elégiára bukkanok olyan – a klasszikus modernség: Tóth Árpád, Kosztolányi vagy József Attila nagy, kanonikus elégiaín túli –történeti paradigmákban is, mint a mai magyar költészet „posztmodernnek” mondott vonulata. Mindez a kortárs magyar költészet homogenizáló felfogásának, posztmodernként való tételezésének *kritikai újragondolására* késztet.

Máshonnan közelítve a kérdést: miért éppen most, az utóbbi évtizedekben hódít újult erővel – legalábbis a mai magyar költészet bizonyos rétegeiben, bizonyos életműveiben – az az ősi lírai műfaj, melyet a meghatározó kortárs irodalmi kánon több évtizedre kiszorított, de legalábbis relatíve periférikus helyzetbe utalt?

Előadásomban az alábbi kérdésekre keresek választ:

Milyen magyar és európai irodalomtörténeti, ill. műfaji kánonok, modális formációk mentén alakul ez az új irány, netán hagyomány a mai magyar költészetben, amelyik nagyszámú és jelentős elégiaát produkál? Milyen re- vagy dekanonizációs törekvések rajzolódnak ki ennek a trendnek a háttérben?

Melyek a mélyebb okai ennek a kánoni átsztrukturalódásának, a műfaji kánon-térkép finom, de határozott átrajzolódásának?

Milyen módon írható le a kortárs magyar lírában az általam elégiko-ironikusnak nevezett verskorpusz?

Milyen viszonyt alkot ebben az elégikus és az ironikus mint modális és/vagy mint műfaji jelölő?

Értelmezésem középpontjában Takács Zsuzsa Aegon-díjas *Vakremény* című kötete áll.

SZÉLESNÉ FERENCZ EDIT

A jövő útján... - Az individuálpszichológia integratív szemlélete

Az előadással tisztelgünk dr. Alfred Adler máig ható munkássága előtt, születésének 150. évfordulója alkalmából.

Az individuálpszichológia hatása a lélektani iskolákra napjainkban egyre pontosabban körvonalazódik. A mélylélektani iskolák közül az individuálpszichológia hangsúlyozta elsőként az ÉN szerepét, és működését kreatív, önalkotó-önreparatív folyamatként határozta meg, mely az életstílusnak megalkotását eredményezi. Az anya-gyermek kapcsolat dinamikájának személyiséget befolyásoló hatásáról vallott nézeteivel a tárgykapcsolat- és kötődésemleletekhez járult hozzá.

A humanisztikus pszichológia és a pozitív pszichológiai mozgalom a közösségérzés koncepcióját használja, amikor az önmegvalósítás szükségletét a közösséghez való hozzájárulással kapcsolja össze. A kognitív pszichológiában a kognitív önszabályozás elmélete hasonlít az individuálpszichológiában kidolgozott fiktív finalizmus elvéhez és a kisebbségi-érzés kompenzatorikus működésének leírásához. A megküzdés-kutatás megállapításaival való összevetettség alapját az adja, hogy az individuálpszichológia

felfogása szerint, az emberben, mint az evolúció termékében, él az életben maradásra való törekvés és ezért aktívan küzd, hogy legyőzze a nehézségeit és megvalósítsa életfeladatait.

A szociálpszichológia számára jelentős szempont, hogy a személyiséget testi-lelki-szociális egységében értelmezte az elmélet. A klinikai pszichológia feltevéseinek rendszerébe az individuálpszichológia az a tan, ami a pszichés zavarokat az elbátortalanodás specifikus formájaként fogja fel.

A neveléslélektan számára a bátorító pedagógia szemléleti és eszközrendszerének kidolgozásával, a nevelési helyzetekben való alkalmazhatóság bemutatásával egy preventív, profilaktikus személyiségfejlesztés pedagógiai hozzájárulását adta az individuálpszichológia.

TÁBORI FERENC

A jelenleg működő többpártrendszer második korszakának új pártjairól

Az 1988-90-ben létrejövő magyar többpártrendszer történetében egyértelmű korszakhatár volt a 2010-es általános országgyűlési választás. Ekkor megváltozott a pártrendszer működésének dinamikája, az addig ténylegesen versengő mérsékelt plurális többpártrendszerből ténylegesen versengő domináns többpártrendszer lett. A pártrendszert alkotó pártok köre részben ekkor megújult és azóta is több újonnan létrejött párt lépte át a parlamenti küszöböt. A szóban forgó pártok többsége 2010 után alakult. Az előadás során bemutatásra kerül ezen új szereplők eredete, meg határozásra kerül, hogy mennyiben voltak ténylegesen új szereplők, és ezen aktorok további szempontok alapján kerülnek tipizálásra. Természetesen az előadás folyamán nem lesz megkerülhető ezen pártok egymáshoz és a pártrendszerben régebb óta és jelenleg működő pártjai való viszonya sem, mint ahogy az sem, hogy az ellenzéki pártok működést és egymáshoz való viszonyát hogyan determinálja a domináns helyzetbe kerülő Fidesz-KDNP.

TÓTH JÓZSEF

Paradigmaváltások a német nyelvészetben

Az előadás néhány kiragadott nyelvtudományi diszciplínában (lexikológia, szemantika, pragmatika, grammatika) mutat be olyan perspektíva- és paradigmaváltásokat, amelyek meghatározók voltak a korábbi elméletek „leváltása” és újabb megközelítések, módszerek létrehozás terén. Keressük a választ arra, hogy a rendszernyelvészet területén mik voltak ezen paradigmaváltások kiváltó okai, és milyen újabb irányokba vezetnek bennünket az újabb elméletek. Az előadás központi kérdésfeltevése arra irányul, hogy az adott területeken milyen jövőbeni eredmények prognosztizálhatók, amelyek jövőformáló erejüknel fogva mindenképpen meghaladják a korábbi eredményeket. Az előadás kiragad egy konkrét példát, a szómezőkutatást, végigkövetve a kutatás eredményeit, az azokkal járó szemléletváltozást, ill. előre vetíti a várható jövőbeni eredményeket. Az adott téma taglalása azzal a kitekintéssel zárul, hogy egyrészt rávilágítok más nyelvek (angol, magyar, orosz) nyelvészeti kutatásaiban fellelhető a német rendszernyelvészetrel rokon perspektíva- és paradigmaváltásokra, másrészt a német rendszernyelvészet kutatások más tudományágakhoz való kapcsolódási pontjaira, rámutatva ezzel a különböző nyelvészeti diszciplínák jövőformáló és így a tudományok fejlődését előre vetítő erejére.

VINCENT J. VAN HEUVEN

And now for something completely different...

In this paper I will report on a recent case in the Netherlands Court of Appeal, in which forensic phonetic expertise was called upon to help settle a dispute in the area of trade name infringement. In 2014, the Dutch beer brewer Grolsch launched a pilsner beer under the name *Kornuit* /kɔr'nœyt/. Four years later the Dutch branch of the German supermarket chain Lidl released a pilsner beer under the name *Kordaat* /kɔr'da:t/. Grolsch breweries claim that the words are so similar that consumers may confuse the brand names, so that Lidl would unduly reap the benefits of Grolsch' multi-million Euro product placement campaign to promote *Kornuit*. A lower court ruled that the brand names were sufficiently distinct to avoid confusion. The matter was then taken to a court of appeal. I was asked as an expert on behalf of Grolsch to shed light on the phonetic similarity between the two brand names. Using the simplest possible application of the Levenshtein string-edit distance metric (Levenshtein 1966, Heeringa 2004), the phonetic difference between the brand names is 29 percent. Intuitively, a 29%-difference between sound shapes is very small, especially when the words/names are polysyllabic. In order to show that the similarity between the two brand names was very likely to be intentional rather than accidental (as Lidl would have it), I established the statistical distribution of the similarity (in terms of Levenshtein distance) for a representative sample of Dutch word pairs. I selected the 3000 most frequent monomorphemic content words (nouns, verbs, adjectives) in the Celex database of Dutch texts, and then computed the plain Levenshtein distance for all 4,498,500 non-identical word pairs that can be generated from 3000 words – using the Gabmap software developed at Groningen University (Leinonen et al. 2016). Word pairs with a Levenshtein distance $\leq 29\%$ occur in less than .5 percent of the word pairs, which arguably shows that it is very unlikely that the name *Kordaat* was accidentally chosen by Lidl. The court's decision, which was announced for 8 September 2020, has been postponed to allow the parties time to negotiate a settlement out of court. In my talk I will explain the principles of the Levenshtein distance metric and motivate the decisions that had to be made to obtain the distribution of distances between Dutch word pairs.

KENDE LŐRINC VARGA

Imaginäre Vernetzungen.

Anwendungsmöglichkeiten der Akteur-Netzwerk-Theorie in ausgewählten Werken der Aktionsgruppe Banat

„Wenn wir handeln, treten andere Kräfte in Aktion“ (Latour 2010: 109), lautet eine Aussage von Bruno Latour, einem der Ausdenker der Akteur-Netzwerk-Theorie (ANT). Sollte das auf den ersten Blick zwar banal klingen, steckt aber hinter seiner Behauptung im Prinzip eine Erkenntnis, die nicht nur in der Soziologie, sondern auch in den literaturwissenschaftlichen Arbeiten und Analysen einen Ausgangspunkt neuer Denkweisen liefern kann. In diesem Vortrag geht es um die Aufspürung der Potenzialität der ANT, einerseits in der Skizzierung literarischer Gruppen und sozialer Prozessen, andererseits auf der Interpretationsebene der einzelnen Werke selbst, im Spiegel des am Anfang der 1970er Jahre in Rumänien

entstandenen Autorenkreises *Aktionsgruppe Banat* und ihrer Werke. Die Funktionsfähigkeit der ANT soll mit der zentralen Frage des Vortrags nachgeprüft werden, ob und wie ästhetische und inhaltliche Elemente eines Werks als Akteure eines imaginären Netzwerks handeln, bzw. zueinander in Form eines Akteur-Netzwerks in Verbindung stehen können. In dieser Fallstudie werden vor allem Werke aus dem Sammelband des Aktionsgruppenmitglieds Ernest Wichner *Ein Pronomen ist verhaftet worden* ausgewählt.

VÁRSZEGI TIBOR
A béke pecsétje,
egy elveszett evidencia felismerése a „Lehel-kürtön”

Décsy Antal 1814-ben megjelent, első jelentősnek számító tanulmánya óta több tucatnyian foglalkoztak a „Lehel-kürt” faragványainak jelentésével különösen az elmúlt ötven évben. Eddig azonban egyetlen szerző kivételével még senkinek nem jutott eszébe, hogy egységes és koherens „szöveggént” tekintsen a faragványokra. Az pedig, hogy a legalapvetőbb ikonográfiai szabályok egyikét, a faragványok elrendezésének szabályt adó két tengelyt is figyelembe vegye, eddig senkinek nem jutott eszébe. Az egyik tengely középpontjában található „mágikus csomó” a föléje faragott „áldást osztó kéz” faragványával együttesen a „béke pecsétjét” mint a kürtre faragott „szöveg” két legfontosabb üzenetének egyikét mutatja fel. Az ikonográfia szabályainak és az ikonológia szemléletének és módszereinek alkalmazásával vezeti le a dolgozat e két képi szimbólum üzenetét előbb külön-külön, majd pedig a „béke pecsétjeként” együttesen.

V. SZABÓ LÁSZLÓ
Az irodalomtudomány paradigmaváltásai –
a múltban és a lehetséges jövőben

Előadásom első részében rövid áttekintést nyújtok az irodalomtudományban az elmúlt évtizedekben végbement paradigmaváltásokról, főleg a német nyelvű szakirodalom, ill. diskurzusok alapján. Ezt követően azt a kérdést vizsgálom meg, hogy a jelenben mik az irodalomtudományi kutatások főbb, ill. érdekesebb irányai, valamint azt, hogy ezeknek a kutatásoknak és szempontoknak mi közük a jelenkor (szövegeken kívüli) realitásaihoz. Eközben azt a nehéz kérdést is megpróbálom (minden bizonnyal szubjektíven) megválaszolni, hogy egyáltalán mi haszna ma az irodalomtudománynak, ill. egyáltalán mi köze lehet a „haszon” fogalmához. Végül azt a kérdést is érintem, hogy merre tart az irodalomtudomány, illetve milyen paradigmaváltásai képzelhetők el a jövőben.

A. CAN YALÇINKAYA
Relatedness between Hungarian and Turkic languages:
An overview in the concept of diachronic linguistics

Although there is a consensus almost to the most extent today on Turkic languages and Hungarian belonging to different language families; morpho-syntactic and phonological

resemblances between them such as agglutinative structures, vowel harmony, grammatical genderlessness, prodrop features and rich vowel inventories clearly substantiate a close link, setting aside the excessive number of Turkic loanwords in Hungarian. This has led many scholars throughout centuries to investigate the ties between Hungarian and Turkic languages to this day. The close link between the parts is not only particular to Hungarian and Turkic but to other related Uralic and Altaic languages as well. The aim of this study is to present a brief but comprehensive overview of the previous work on the issue in the concept of historical linguistics. Language contact between the two groups throughout centuries and scholarly works debating this have been put forward. The problems about studying nomadic languages and history, impact of loanwords on language contact and potential genetic relatedness between Hungarian and Turkic languages, or Uralic and Altaic languages have also been discussed.

ZSIGMOND ANIKÓ

**Die Ablösung der Literatur durch Film.
Un/ersetzbare Sinnbildungen in verschiedenen Medien?**

Vorliegender Beitrag befasst sich mit einem lange diskutierten Problemfeld. Ist es möglich, die gleichen Bedeutungen in einem literarischen und einem filmischen Text zu konstituieren? Die Texte unterscheiden sich durch ihre Medialität, eine mediale Inszenierung gilt mehr als eine formale Transformation. Im Vortrag werden zunächst die medialen Merkmale generell erläutert und miteinander verglichen. Dann wird ein literarischer Text und seine Verfilmung unter die Lupe genommen. Auf Grund des Vergleichs von parallelen Stellen wird erörtert, wo die im Buch liegende Bedeutung mit filmischen Mitteln untermauert, ergänzt, modifiziert und weitergeführt wurde, eventuell wo dem Film eine neue und andere Bedeutung verliehen wurde. Der Fokus liegt ohne den Anspruch auf Vollständigkeit auf der Untersuchung und Deutung einiger narrativer Elemente des Romans „Das Parfüm” von Patrick Süskind und dessen Verfilmung „Das Parfum: Die Geschichte eines Mörders” durch Tom Tykwer.